

Jure Bevc

PRAŠNI DOL

Prašni dol sva našla z Garminom poleti 2019 bolj kot ne po naključju, saj sva bila oborožena s koordinatami nekaj metrov oddaljene lidarce (Mravlji dol). S tistega izleta se spomnim pobočij pod Poljanskim vrhom, ki so speleološko precej nezanimiva, ogromne udornice Cerkev nad Planino Poljana ter dveh nevšečnosti: ogromnega števila mravljišč, v katera sem stopil, in cvetočega ruševja, prek katerega se je bilo treba prebijati. Zadnji dve reči sta dali tudi imeni takrat odkritima jamama.

Vhod je za poljanske jame s preprišano perspektivo popolnoma standarden. Nekakšna vodoravna luknja, ki ji po nič do nekaj metrih meandra sledi brezno. Taki so Grvn, Rajža, Zbrega in tudi Prašni dol. Pri slednjem je meandra samo 20 centimetrov, pa še to samo po tleh, se pa lepo vidi oblika ključavnice. Nato smo že v vhodnem breznu in 20 metrov nižje prispemo do Vhodne dvorane (imena delov Prašnega dola so izrazito orientacijsko naravnana, torej dolgočasna).

Že tu lahko zaslutimo, kakšna bo jama. Poleg najbolj očitnega je iz približno okroglega prostora s premerom okrog osem metrov možnih še osem drugih odcepov – nekaj se jih takoj zapre, nekaj se jih poveže v druge dele jame, iz enega pa smo po precej lepem in (za takajšnje razmere) kompaktnem rovu v začetku 2020 prišli v sosednji Mravlji dol. Tako smo naredili Prvi sistem Poljane.

Če se usmerimo v najširši odcep, pride-mo čez nekaj metrov do prostornega rova širine petih metrov, ki je za jamo zelo značilen – poteka pod naklonom med 30 in 35° v dinarski smeri, visok je nekaj metrov, po tleh pa je melišče.

Prašni dol ne bi bil Prašni dol, če ne bi takoj spet sledilo križišče. Levo navzgor nas rov po desetih metrih kobacanja pripelje do Leve dvorane, po površini največjega prostora v jami. Sredina dvorane leži 22 metrov pod vhodom in tako kot rov tudi dvorana visi. V zgornjem delu je mnogo odcepov, najdaljši pa nas po slabih 30 metrih vzpona pripelje skoraj do površja – razpoke med kamni so tam zapolnjene z zemljo, po tleh neuspešno klijejo semena rastlin, na stenah pa ne manjka polžev.

Če pa se na križišču za Vhodno dvorano usmerimo na desno, navzdol, smo prišli v Desni rov. Ta se dvakrat nekoliko zoži, nato pa pripelje do manjše dvorane, v kateri je zaenkrat še nepregledan kamin. Zatem sledi kratka stopnja navzgor in prehod v precej ožje dele, ki se lomijo iz dinarske smeri proti levi. Po nekaj tlačeni-ja pridemo v Desnemu rovu vzporeden, a precej manjši rov, ki se navzgor kmalu zaključí. Navzdol pa smo se skozi klavirno ožino preširili v nižji nivo, kjer po tleh srečamo nekakšen moker sediment. Če se stlačimo skozi še eno ožino, smo prispeli do preloma v prečno-dinarski smeri. Navzgor pridemo do zožitve, za katero so znani deli jame, navzdol pa se prostor razširi. V tej dvorani je bilo nekaj poskusov prebijanja navzdol med podrtimi skalami, ki pa niso bili uspešni.

Za ožino, kjer smo prišli v prelom, lahko dvorano namesto po dnu raziščemo po stropu – konfiguracija stene in stroga to omogoča brez večjih zapletov in brez opreme. Tako pridemo na Balkon, kjer se začne še en rov navzgor v dinarski smeri. Po 25 metrih rova pridemo do vrha Brezna, ki ga lahko prečimo, a bomo s tem prišli v znane dele. Tudi na dnu tega Brezna je že vse pregledano, a o tem več kasneje.

Zaenkrat smo torej obdelali Desni rov in Levo dvorano. A v sredi Desnega rova se odcepi še en prehod v vzporedne dele. Ožina, ki jo je bilo tudi potrebno širiti, je še zdaj precej ozka, tako da je jama vsaj malo športna, če že v njej ni na kilometre štrika.

Za ožino pokukamo v rov, tokrat kar kompakten, kjer se lahko usmerimo v levo strmo navzgor ali pa navzdol v desno. Levi deli se imenujejo Proti površju – po 40 metrih bolj ali manj razpadajočega rova s kar nekaj vzporednimi variantami, ki pa so večinoma preozke, pridemo do najvišje točke jame, ki leži štiri metre nad vhodom. Tudi tu so, tako kot v rovu iz Leve dvorane, prisotni vsi znaki bližine površja. Če se nekje na polovici rova Proti površju odcepimo ostro v desno, bomo spet prišli do vrha Brezna, tokrat z druge strani.

Če pa se za ožino usmerimo desno navzdol, nas čez par metrov spet čaka razcep. Če nadaljujemo navzdol, pride-

mo v dele, kjer spet vladajo sedimenti, prave perspektive pa zaenkrat ni bilo opaziti. Zanimivejše je, če skrenemo v levo, v slabo viden odcep pod portalom. Pridemo na dno brezna (ki ga ne gre zamenjati z Breznom nekaj metrov stran), vrh katerega smo bili, ko smo šli Proti površju, pa morda tega sploh nismo opazili. Če se na nasprotni strani dna vzpnemo nekaj metrov, bomo po kratkem prehodu prišli v dele, ki se rahlo nesrečno imenujejo Pod breznom, kljub temu, da se ne nahajajo pod breznom, pač pa pod Breznom. Skozi luknjo v steni lahko pokukamo ravno v Brezno, če se usmerimo desno navzdol pa bomo z nekaj sreče prišli v Prečni rov – ta poteka v prečno dinarski smeri, čeprav na koncu zavije proti »pravik« smeri. Na najnižji točki tega rova je še en odcep, ki vodi v večji prelom.

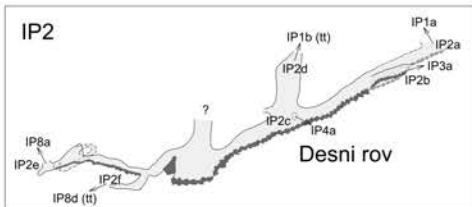
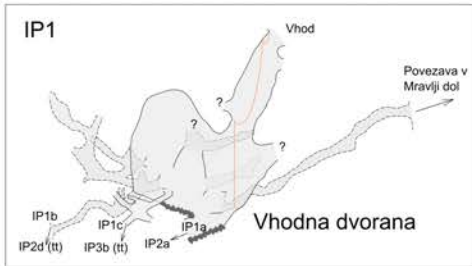
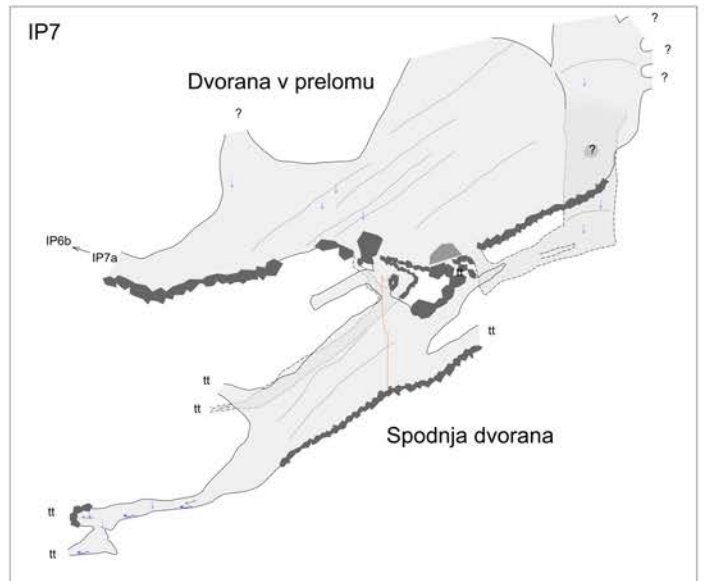
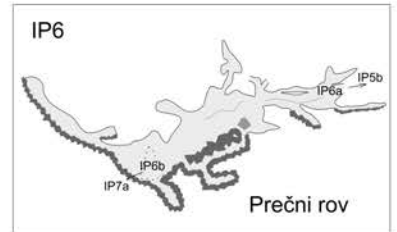
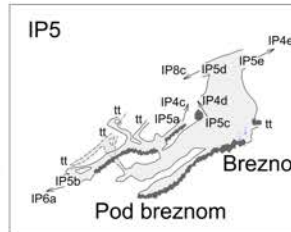
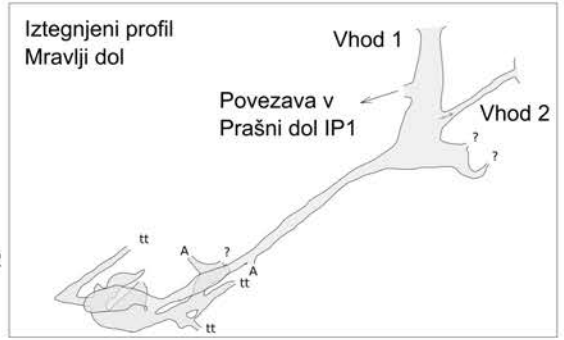
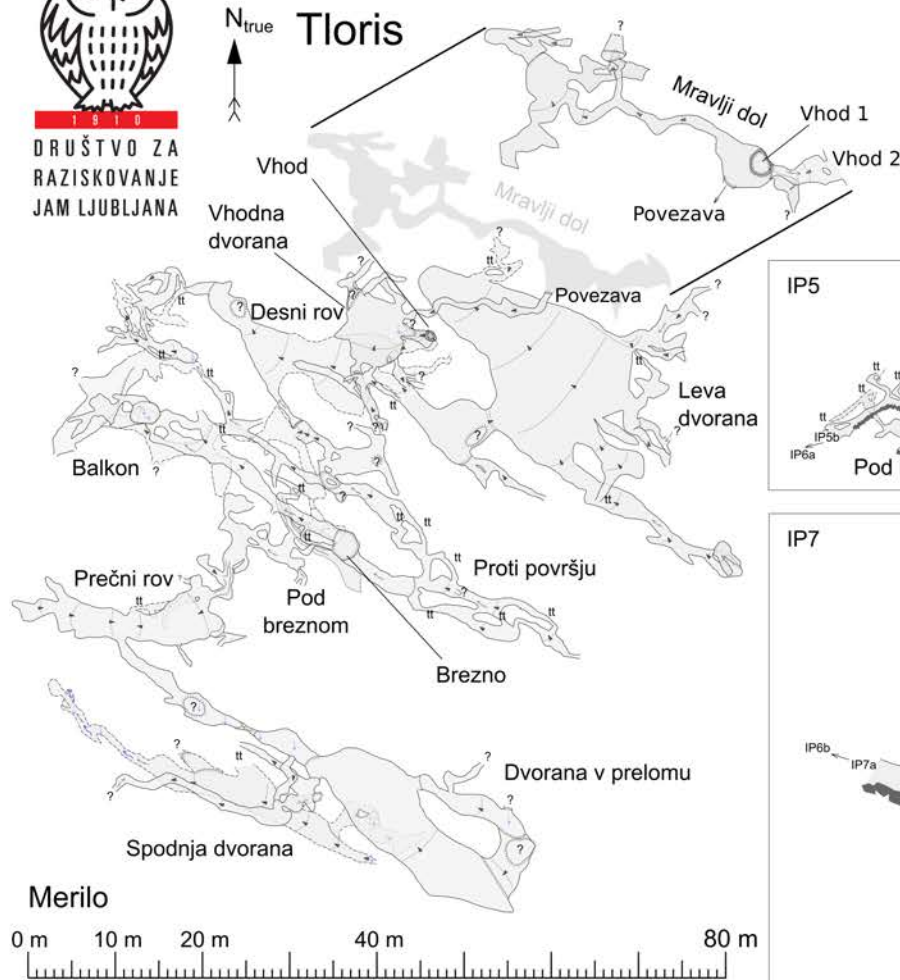
Dimenzije preloma so, glede na to, da vse skupaj leži na –40 metrih, kar impozantne. Širok je sicer zgolj dva metra, strop pa kmalu začne izginjati v višave. Tu nas čaka še ena ožina – nekaj metrov dolg, zelo ozek in visok meander, kjer ob nepravem delu leta voda teče za vrat s prevelikim pretokom, da bi bilo raziskovalcu še udobno. Za ožino pa sledi Dvorana v prelomu, daleč največji prostor v jami. Široka je do deset, dolga 25 in visoka vsaj toliko metrov, njeno dno pa je 34 metrov nižje od vhoda. Na njenem koncu lahko vidimo nekaj zanimivih kaminov, splezamo pa lahko do skritega, mokrega brezna, kjer je eno od možnih (mokrih) nadaljevanj. Ker smo v jami Prašni dol, se z dna tega brezna seveda lahko povežemo nazaj v Dvorano v prelomu.

Na desni, to je južni steni dvorane je na nekaj mestih mogoče zaiti v podor, ki sestavlja njeno dno. Eden od prehodov nas popelje do novega brezna, na dnu katerega je še en večji prostor, primerno poimenovan Spodnja dvorana – za spust bomo prvič po vhodnem breznu potrebovali vrv. Dvorana seveda spet pada v dinarski smeri in je nekoliko manjša od višje Dvorane v prelomu, prav tako kot slednja pa leži v prelomu. Na njenem spodnjem koncu je prehod v aktiven meander, kjer prvič pridemo do zaresne tekoče vode. Meander se po 15 metrih konča v podoru.

Prvi sistem Poljane

DRUŠTVO ZA
RAZISKOVANJE
JAM LJUBLJANA

Raziskovali in merili:

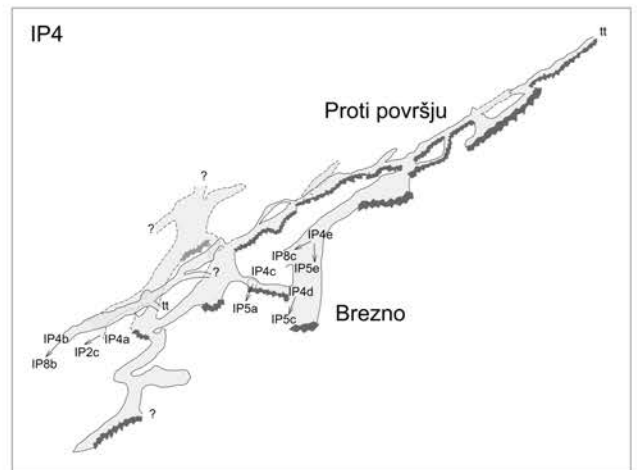
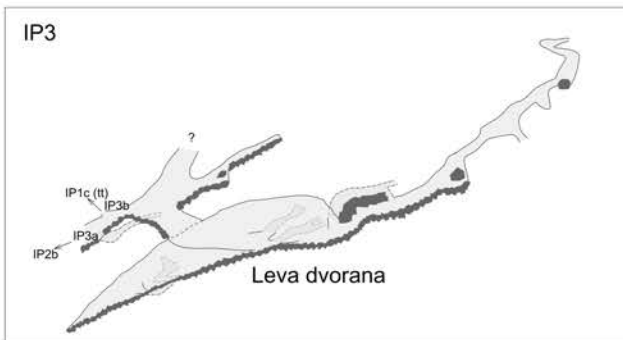
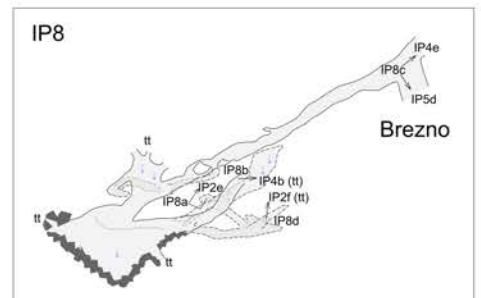
Prašni Dol: Tomaž Krajnc, Nika Pišek Szillich, Cyril Mayaud, Blaž Kogovšek, Uroš Kunaver, Matevž Marinko, Tjaša Trajbarič, Nataša Sivec, Aja Zamolo, Jaka Flis, Tim Berginc, Luka Lajovic, Anže Nared, Klemen Kramar, Vid Naglič, Jure Bevc
Mravlji dol: Jaka Flis, Alojzij Blatnik, Nika Pišek Szillich, Tim Berginc, Jure Bevc

24. 6. 2019 - 14. 11. 2020

Avtor načrta: Jure Bevc

Prašni dol: kat. št. 13488
 Mravlji dol: kat. št. 13465

Dolžina: 1.421 m
 Globina: 78 m

V enem od drugih prehodov na dnu Dvorane v prelomu je še prehod v rov, ki nekoliko nad Spodnjo dvorano pada v isti smeri, nato pa zavije v levo. Tam se močno zoži, po desetih metrih tlačenja pa pridemo do resnično preozkega prehoda, za katerim se sicer vidi nekakšno razširitev.

Prepih je po celi jami močan, a se je zaenkrat izkazalo, da ga velik delež kroži po nešteti prehodih iz enih delov v druge. Celotna jama leži v kocki 80 x 80 x 60 metrov in se na jugovzhodnih delih vzpenja do površja, na severozahodnih pa se konča s podori pod prelomom, ki leži nekaj deset metrov severozahodno od vhoda. Če bi uspeli prebiti ta prelom, so perspektive praktično neomejene. In kjer je volja, tam je pot, zato ne zamudite naslednje izdaje Glasu podzemlja.

Prvi sistem Planine Poljane je danes dolg 1.421 metrov (od tega Prašni dol 1.284 metrov in Mravlji dol 137 metrov) in globok 78 metrov.

Vid občuduje plasti v Prašnem dolu. Foto: Jure Bevc

Na 12 akcijah v Prašni dol so sodelovali: Garmin, Nika, Cyril, Blaž, Uroš, Matevž M., Tjaša T., Nataša, Aja, Flis, Tim, Luka L., Vid, Anže N., Klemen in jaz. V Mravlji dol so bile opravljene tri akcije, v jami so bili Flis, Lojze, Nika, Tim in jaz.

Pozorni bralec bo opazil, da na teh seznamih ne najdemo niti predsedniškega para niti druge dame ferajna. Upam, da se bodo v 2021 vsi skupaj končno opogumili in obiskali najboljšo jamo južno od Poljane – Prašni dol.

Jure Bevc

ZBREGA

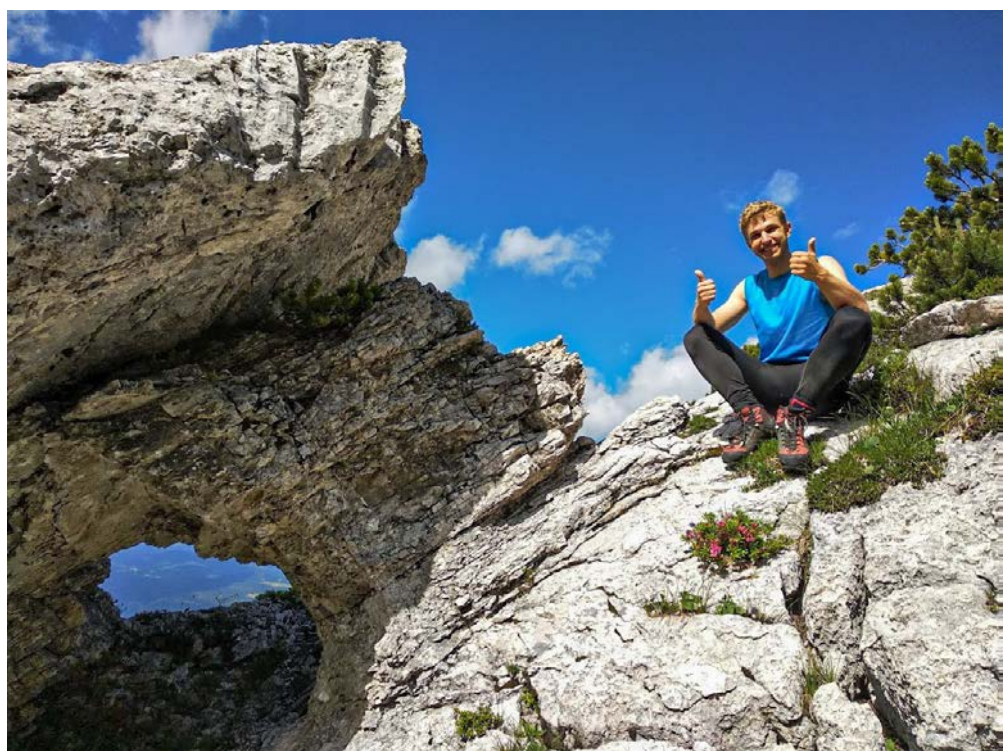
Vhod v Zbrego smo našli med preiskovanjem okolice Prašnega dola. Anže N. je tedaj naletel na ogromno udornico, ki se je izkazala za Cerkev na Planini Poljana, jaz sem ostal praznih rok, Klemen pa je sporočil, da je našel jamo. Skupaj smo šli do nje in se najprej načudili slavoloku, ki se pne nad vhodom. Skozenj se vidi bohinske vasi, saj leži na vrhu grebena.

V steni udornice premera pet metrov smo našli luknjo z močnim prepikom. Stopnjo, ki ji sledi, smo prosto splezali, nato pa nekaj časa veselo metali kamne v naslednje brezno. Po naši oceni ga je bilo med 60 in 100 metrov! Žal nismo imeli opreme, tako da smo lahko le izmerili prosto dostopne dele in se spustili na Planino z novo jamo, ki gre.

Vrnili smo se dober mesec kasneje, sredi avgusta. Beki, Matevž, Pero in jaz smo do jame znosili petkrat po slabih 30 metrov štrika in začeli z opremljanjem. Po 35 metrih prostornega brezna smo prišli do strmega melišča, ki je zahtevalo premislek glede nadaljnega spusta, saj so se vsi kamni kot po toboganu kotalili v naslednje brezno. Z nekaj domišljije smo naredili prečko okrog vogala in sledilo je še 20 metrov brezna premera malce

manj kot deset metrov. Peščena ura, ki sestavlja dno, se sipa nekam naprej, ampak sami smo se podali v okno nekoliko višje. Morda gre celo za isto zadevo. Oknu spet sledi stopnja, tokrat slabih deset metrov, nakar pridemo na

dno. Prepilh gre v zrušen rov, skozi katerega smo prišli do lečaste cevi, po kateri je treba manevrirati po vseh štirih. Prepilha je veliko, stene pa imajo tudi do centimeter debelo oblogo kalcita. Rov se kmalu rahlo vzpne in našli smo še

Klemen pri slavoloku. Zmagal Foto: Jure Bevc